

POSTANOWIENIE

25 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 25 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. S. i D. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 20 września 2022 r., V Ca 775/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz J. S. i D. S.
kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. (dalej: bank) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o zapłatę z powództwa J. S. i D. S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Ujął je w formę pytania o to, czy w przypadku stwierdzenia, że postanowienie regulujące wyłącznie warunki zmiany oprocentowania umowy kredytu jest niedozwolone,

zasadne jest uznanie, że umowa ta jest nieważna, czy też w takim przypadku treść umowy kredytu powinna zostać uzupełniona w oparciu o przepis prawa powszechnie obowiązującego (art. 359 § 2 k.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (zob. postanowienie SN z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Przedstawione przez powoda zagadnienie prawne nie świadczy o konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Część motywów zaskarżonego wyroku w istocie budzi zastrzeżenia, m.in. co do zrównywania sposobu wykonania zobowiązania z – wcześniejszym, doniosłym prawnie – etapem ustalania treści zobowiązania w punkcie dotyczącym kształtowania kursów walut, czy co do formułowania założeń dotyczących treści obowiązków informacyjnych,

które nie były wszak ściśle uregulowane, toteż tezy, że bank „musi przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany [...]”, nie znajdują odzwierciedlenia w przepisach prawa. Skarżący nie dostrzega jednak, że w ocenie Sądu Okręgowego zawarta przez strony umowa kredytu była nieważna z uwagi na to, że niedozwolony charakter miały nie tylko klauzule zmiennego oprocentowania, lecz także klauzule przeliczeniowe, a każda z nich odnosiła się do – niezastępowalnych – elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu, których wyeliminowanie skutkuje upadkiem całej umowy. Skarżący pomija tę kwestię i skupia się na postanowieniach dotyczących zmian oprocentowania.

Wobec niezakwestionowania (także w ramach zarzutów kasacyjnych) jednej z dwóch przyczyn, dla których sporną umowę uznano za nieważną, zagadnienie związane z kwestią klauzuli zmiennego oprocentowania nie mogłoby wpłynąć na stanowisko co do nieważności umowy, a w konsekwencji przełożyć się na wynik sprawy. Nawet bowiem, gdyby zapatrywanie banku okazało się trafne, skarga i tak podlegałaby oddaleniu.

Ubocznie należy dodać, że kwestia dopuszczalności uzupełnienia „luk” powstałych w umowie wskutek uznania części jej postanowień, na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie; działanie takie nie jest dopuszczalne w szczególności wtedy, gdy konsument nie wyraża na nie zgody (zob. wyrok SN z 16 listopada 2023 r., II CSKP 1182/22, i przywołane tam orzecznictwo TSUE).

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Bank podniósł, że wykładni wymagają art. 69 ust. 2 pkt 5 w zw. z art. 76 pr.bank., gdyż stwarzają one rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie dopuszczalności przyjęcia przez sąd, że „ogólnikowe” określenie warunków dopuszczalności zmiany oprocentowania prowadzi do wniosku, że umowa nie zawiera postanowień w tym przedmiocie, co skutkować może wnioskiem o nieważność tej umowy, ewentualnie oceną, że wspomniane postanowienie umowne jest niedozwolone i nie wiąże konsumenta, przy czym umowa obowiązywałaby w pozostałym zakresie. Bank

przedstawił przy tym zestawienie fragmentów uzasadnień orzeczeń sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego dotyczących kwestii związanych ze zmianą oprocentowania kredytu bankowego.

Potrzeba, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17). Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15).

Również druga z przywołanych przez skarżącego przyczyn kasacyjnych abstrahuje od oceny prawnej Sądu Okręgowego i zasadniczego przedmiotu sporu, jakim było powiązanie zawartej przez strony umowy kredytu z kursem waluty obcej. W konsekwencji wskazane przez bank przepisy nie mają samodzielnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż odnoszą się wyłącznie do tej części argumentacji Sądu drugiej instancji, która dotyczy warunków zmiany oprocentowania, z jednoczesnym pominięciem pierwszego, samodzielnego czynnika skutku nieważności, czyli abuzywności klauzul przeliczeniowych, traktowanych jako elementy przedmiotowo istotne zawartej przez strony umowy kredytu. W konsekwencji przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogło nastąpić także z uwagi na ewentualne wątpliwości co do art. 69 ust. 2 pkt 5 w zw. z art. 76 pr.bank.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]